

Jaunie vides reportieri

pusgada izdevums Nr.2

Izdevuma temats: Ekoskolu Globālās Rīcības dienas

Reizi pusgadā Jaunie vides reportieri informēs par jaunumiem cits citu un Jūs, dārgos lasītājus. Lai kopā vides izziņa ir aizraujošāka!

Izdevums Nr.2 Rudens 2013

JVR - kas tas tāds?

Jaunie vides reportieri Latvijā un pasaulē, ko viņi dara un, kāpēc?

1 lpp

Kā Ekoskolas sacentās par populārāko Rīcības dienas aktivitāti

Apbalvojumi un aktīvas skolas

2 lpp

Ekoskolu Labie darbi:

Reportāža no

Ogresgala pamatskolas
3 lpp

Smiltenes Trīs pakalnu sākumskola - mīlēta Ekoskola!

Kā Smiltene mīl savu Ekoskolu un svin Globalās Rīcības dienas?

4 lpp

Ekspressjautājumi Kabiles pamatskola

Kāpēc ir labi iesaistīties Ekoskolu programmā? Atbild skolēni.

5 lpp

Pēc lapa
6 lpp

Koordinatoru sleja

JVR- kas tas tāds?

Jaunie vides reportieri (saīsinājumā JVR) ir jaunieši, kuri jau skolas vecumā uzsākuši aktīvu izziņas un pētniecības procesu vides žurnālistikā, lai mainītu savu un citu cilvēku ikdienas paradumus, vairojot izpratni par vidi draudzīgu dzīvošanu.

Pasaulē JVR programma darbojas jau 27 valstīs un izpaužas kā pētniecisko žurnālistikas projektu veidošana par vides tematiem. Tajā piedalās jaunieši vecumā no 12-21 gadam, kuri vēlas strādāt individuāli vai grupās. Bieži vien programmā iesaistās skolas un skolu grupas, kā arī skolotāji, kuri labprāt palīdz un konsultē savus audzēkņus.

Brīva, atraktīva gaisotne

Programmā jaunieši savus vides un žurnālistikas projektus var veidot par visdažādākajiem tematiem, kas arī tiek izmantots: Baltijas jūras piesārņojums, mežu izciršana, atkritumu apsaimniekošana, ilgtspējīgs patēriņš u.c. Kopš 2012. gada rudens Jaunie vides reportieri var darboties neformāla rakstura JVR skolā, kas norisinās reizi mēnesī Rīgā. Tā sniedz iespēju

JVR skolas nodarbība - viesošāns pie vides radio raidījuma "Zāle" veidotājas Sanitas Rībenas 2013. gada rudenī

satikt gan vides, gan žurnālistikas nozares profesionāļus uzzināt par viņu pieredzi, uzdot jautājumus, kā arī darboties praktiski pašiem.

Jauno vides reportieru sezonas noslēgumā, aprīlī, dalībnieki iesniedz savus projektus JVR konkursam, vispirms sacenšoties par atzinību Latvijas mērogā, bet labākie darbi nokļūst starptautiskās žūrijas izvērtēšanā.

JVR ir īpaša vides izglītības programma, jo, tajā iesaistoties, jaunieši var parādīt ne tikai savu vides apziņu un erudīciju, bet arī radošumu un

individuālo skatījumu, un pozitīvo pieeju vides problēmu risināšanā.

Zināšanas nākotnei

Veiksmīga projekta izstrādei nepieciešams izpētes process, kas saistīts ar dokumentu analīzi, intervijām, anketēšanu, novērojumiem un pat eksperimentiem. Tā ir iespēja attīstīt savas prasmes nākotnes profesijās – vides aizsardzībā, pētniecībā un žurnālistikā, un gūt praktisku pieredzi. Jaunieši meklē vietējo problēmu sasaisti ar globālām situācijām un norisi, iemācās salīdzināt un interpretēt informāciju no dažādiem avotiem.

Projektus JVR konkursam var veidot un noformēt dažādi - kā video, rakstu vai foto reportāžu - viss atkarīgs no skolēna vēlmēm un iespējām. Tomēr minēto formātu izmantošana un apgūšana ir būtisks mācību elements. Ne visi zina, kā filmēt vai montēt video, ne katrs spēj "notvert" brīnišķīgu kadru un to arī aprakstīt, un, lai sagatavotu labu rakstu, vajadzīgs, kas vairāk par papīra lapu un pildspalvu. Šīs un citas zināšanas jaunie vides reportieri apgūst visas programmas laikā individuāli vai meklējot palīdzību pie saviem skolotājiem vai grupas biedriem, apmeklējot JVR skolu vai konsultējoties ar programmas koordinatoru - iespējas ir daudz, jāprot tās tikai izmantot!

- Ilze Grunskā / JVR koordinatore Latvija

7.novembrī visā pasaulē norisinās Ekoskolu Globālās Rīcības diena, kurā ik gadu piedalās vairāk kā desmit miljoni skolēni. Jau otro gadu arī Latvijas Ekoskolas visā valstī organizē pasākumus, kuros jaunieši aktualizē jautājumus par videi draudzīgu dzīvesveidu, kā arī iesaista pasākumos sabiedrību.

Šī gada tēma Rīcības dienām Latvijā – vietējā un ekoloģiskā pārtika skolu ēdienkartēs. Tieši tādej uz diskusiju Saeimā 4.novembrī ieradās pieci savu novadu pārstāvji – jaunieši, kuri bija gatavi pastāstīt par Rīcības dienu aktivitātēm novadā, kā arī vērst uzmanību ēdināšanas sistēmas nepilnībām savās skolās un kopīgi meklēt risinājumus. Diskusija izvērsa ne tikai jautājumus par iepirkumu procedūru skolu ēdnīcām, bet arī informācijas aprites problēmu, kā arī bioloģisko saimniecību situāciju un lomu Latvijas iedzīvotāju “pabarošanas” kontekstā.

Pasākumus organizēja Vides izglītības fonds Globālo Ekoskolu Rīcības dienu ietvaros, kas norisinājās no 4. – 8. novembrim visā Latvijā. Ekoskolu programma ir viena no populārākajām skolu izglītojošajām programmām pasaulē, un Latvijā Ekoskolu programmā darbojas jau vairāk kā 140 izglītības iestādes.

Vairāk par Ekoskolu Globālās Rīcības dienu: <http://www.draugiem.lv/ricibasdienu/>

Kopumā Rīcības dienām Latvijā tika pieteiktas un īstenotas 111 aktivitātes.

Ekoskolas sacenšas

Šogad Rīcības dienas draugiem.lv lapā tika izvietoti plakāti ar skolu aktivitātēm un par mīlāko no tām varēja arī nobalsot. Kā noskaidrojās, populārākie aktivitāšu tituli šogad piešķirti Mērsraga vidusskolai, Ēdoles pamatskolai un Annenieku pamatskolai.

Pirmo trīs vietu ieguvējiem tiks piešķirta iespēja doties dabā kopā ar kampaņas atbalstītājiem, uzņēmumu “Gandrs”. Iepriekš neminēts pārsteigums ir “Gandra” simpātiju balva un dāvanu karte klinšu kāpšanas tornī, kuru

pavasārī varēs izmantot sākumskola “Vinnijs”.

Mērsraga vidusskola Rīcības dienās īstenoja akciju par zaļās krāsas ieviešanu apgērbā, tādējādi paužot savu nostāju un attieksmi pret vidi, kā arī lekciju par higiēnas jautājumiem.

Ēdoles pamatskola, iesaistot arī vietējos iedzīvotājus, organizēja akciju - “Šķirot – ir stilīgi”, notika zaļo darbnīcu dienu, kad no otrreizējām izejvielām tika radītas interesantas lietas, kā arī aktīva atpūta ar zemessargiem, bet Rīcības nedēļas nosēgumā – “Eko burziņš”. Annenieku pamatskolā, savukārt, notika telpaugu pavairošanas akcija –

pārstādīšana un maiņa, lai padarītu zaļāku ikviena apkārtni. “Gandra” simpātiju balvas ieguvēji, sākumskola “Vinnijs”, īstenoja zīmējumu konkursu un diskusiju par labo un sliktu apkārtni vidē, devās pārgājienā uz Beberbeķu parku un veidoja fotoreportāžu, kā arī iekārtoja ziemas siltumnīcu un tikās ar mežzinī.

- iz mediju publicitātes materiāliem par Globālajām Rīcības dienām

Katrai Ekoskolai šogad izaudzēja vismaz vienu, citas - vairākus rīcības asniņus, kuri iestādīti un aprūpēti nu jau kļuvuši par nākotnes skolas dārza aizsācējiem. Kur mēs ciemojamies, tur tiek rādīts arī asniņš - un aug patiešām lieli tie labo darbu simboli!

Foto ar lolojumiem publicēti un apskatāmi <http://www.draugiem.lv/ricibasdienu/> galerijās un, protams, arī katrā Ekoskolā.

OGRESGALA PAMATSKOLAS EKOSKOLU RĪCĪBAS NEDĒĻA

Sagatavoja Ogresgala pamatskolas Eko padomes
pārstāve Paula Saulīte

Ekoskolu starptautiskā rīcības nedēļa notika no 4. līdz 8. novembrim. Šajā nedēļā katrs jauniešs ne tikai Latvijā, bet arī citās pasaules valstīs centās vidi padarīt draudzīgāku gan sev, gan citiem!

Mēs izvēlējāmies tēmu "Latvijas dārzeņi un augļi mūsu ēdienkartē gan mājās, gan skolā." Katra klase ar prieku radīja idejas, lai vide mums apkārt kļūtu

draudzīgāka. Skolēni iesaistīju vecākus, citu klašu skolēnus, kaimiņus un pagasta iedzīvotājus.

Tas, kas tieši no dobes nonāk galdā, ne tikai labāk garšo, bet arī ir veselīgāks nekā tas, kas mērojis garu ceļu no dažādām valstīm, stāvējis noliktavās un veikalos plauktos.

1. – 4. klases tēma "No mūsu dārza mūsu vēderos".

1.klases skolēni devās pārgājienā pie sava klases biedra, kur noskaidroja, kā augļus un dārzeņus uzglabā ilgstošai lietošanai. Kopā ar vecākiem viņi uzzināja, ko var uzglabāt pagrabā un ko var uzglabāt pārstrādājot. Skolēni baudīja dārzeņus, ēda svaigi pagatavotus ēdienus no mājās audzētiem augļiem un dzēra karstu upeņu dzērienu!

2., 3. un 4. klases skolēni paši gatavoja gardumus, kurus garšoja klases pēcpusdienā. Skolēni bija

pārsteigti, cik daudz dažādos veidos augļus un dārzeņus var pagatavot gan svaigā, gan pārstrādātā veidā.

5. klases skolēni pētīja sava piemājas dārza ražu, salīdzināja ar veikala piedāvājumu un aicināja veikala apmeklētājus izvēlēties mājās audzētus produktus.

7. un 9. klases tēma "Mūsu ēdienkarte."

7. klase visu nedēļu paši gatavoja salātus, degustēja paši un piedāvāja citiem. Skolēni izvērtēja paveikto un ieteica skolas ēdienkartē iekļaut 6 salātu receptes, jo tie bija garšīgi, veselīgi un daudzveidīgi. Skolēni un vecāki šo pasākumu vērtēja pozitīvi.

9. klases skolēni Rīcības dienā gatavoja veselības dzēriena kokteiļus. Degustētāji atbalstīja gan augļu, gan

dārzeņu kokteiļus, taču galvenais ir, ka skolēni atzina kokteiļu gardumu, veselīgumu un vienkāršumu.

8.klases skolēni nolēma pagasta iedzīvotājus cienāt ar āboliem. Skolēni stāstīja iedzīvotājiem par pašu Rīcības dienu un par videi draudzīgas pārtikas ieviešanu visā pasaulē.

Mēs esam sapratuši, ka vietējie dārzeņi un augļi ir liela bagātība, mēs daram labu dabai, sev un citiem. Lietojot pašu audzētus produktus, mēs ietaupām līdzekļus un izejvielas, kas ir nepieciešami, lai produktus audzētu un piegādātu. Ar savu rīcību mēs samazinām siltumnīcas efektu izraisošo gāzu daudzumu. Aicinām jūs baudīt Latvijā audzētus augļus un dārzeņus, it īpaši, to sezonas laikā, kad tie ir visgaršīgākie!

Smiltenes novadā vienīgā ekoskola ir Smiltenes Trīs pakalnu sākumskola. Trīs pakalnu

un šajā dienā bija interesanti noteikumi: Jāģerbjas un jādomā zaļi, bet saldumus un visus "sliktos"

Smiltenes Trīs pakalnu sākumskola:

"Mēs mīlam savu Ekoskolu!"

sākumskolā katra klase izaudzēja savu Rīcības asniņu, uztaisīja plakātus par veselīgu pārtiku, bija skolas līnija

naškus nedrīkstēja ēst. Tas nebija iespējams, jo saldumu stends bija aiztaisīts, un naškus/saldumus nevarēja nopirkt ne bērni, ne pieaugušie (blakus ir 8CBR, kuri nāk pusdienās uz skolas ēdnīcu). Līnijā deva atzinības rakstus klasēm, kuras veiksmīgi darbojušās ekoskolā. 4. klasēm uzdāvināja galda spēli, kuru

nopelnīja skolēni, par to, ka sakopuši ezera Niedrāja krastus.

1., 2., 3. klasēm bija uz plakātiem salīmētas konfektes, konfekšu papīriņi, saldumu vāciņi, saldumu reklāmas, bet 4.a klasei bija

plakāts ar kaitīgām un ne mazāk kaitīgajām Evielām, kas no kuras līdz kurai Evielai ir, un raksts, kā atšifrēt burtu E priekš E vielām. Izrādās, tas cēlies no angļu valodas vārda edible, kas nozīmē ēdams.

Bija arī nodomi sakopt skolas apkārtni un aplūkot atjaunoto rotaļu laukumu "Zaļā klase", bet tur vēl turpinās remontdarbi

Sagatavoja Santa Vintere, 10 gadi

Z.A. Meirovica Kabiles pamatskolā jautā, kā ir būt Ekoskolu programmā?

Annija, 7.klase: "Ekoskolu programmā iesaistīties ir labi, jo tādā veidā pie mums var plīvot arī Zaļais Karogs"

Norgita, 5.klase: "Tādā veidā mūsu skola var būt veselīgāka"

Markuss, 6.klase:
"Tas dos daudz panākumu"

Lūcija, 8.klase:
"Tas ir veselīgi un interesanti"

Rīcības nedēļā stādījām sīpolus loku audzēšanai, griezām ķirbjus, lai iegūtu sulu, vācām izlietotās baterijas - konteiners ir pilns. Vairāki skolēni savus pētnieciskos darbus izvēlējās rakstīt par

atkritumu veidošanos savās ģimenes saimniecībās. Un kur tad vēl mazie Budēlīši, kuri mūs apciemoja katrā klasē un vēlēja būt veselīgiem! Neizpalika arī

lieliskais tirdziņš ar daudziem pašsaceptiem našķiem.

Arta Elizabete Bronka, 14 gadi

Ķirbju gatavošana sulai

JVR un Vides izglītības fonds

Vides izglītības fonds (VIF) starptautiskās sabiedriskā labuma organizācijas FEE (Foundation for Environmental Education) pārstāvis Latvijā. Mūsu mērķis ir veicināt ilgtspējīgu attīstību, kuru nodrošinām ar dažādām vides izglītības aktivitātēm un iniciatīvām.

Jaunie vides reportieri turpmāk

Jauno vides reportieru darbus Vides izglītības fonds gaida līdz šā gada 31. martam. Kritēriji un noformēšanas apraksts pieejams VIF mājaslapā.

Arī turpmāk JVR programmas ietvaros notiks skolas nodarbības un pusgada avīzes veidošana. Nākamā pusgada avīze gaidāma līdz ar pirmajiem pavasara vēstnešiem, kurā tiks publicēti arī Jauno vides reportieru un Wrigley Litter Less campaign iesniegtie darbi.

Tomēr būs arī kopējie jaunumi - Jauno vides reportieru avīze digitālā versijā turpmāk tiks sastādīta, sadarbojoties ar Ekoskolu padomēm - būs iespēja sekot līdz Ekoskolu publiskajai dzīvei!

Lai idejām bagāta turpmākā ziema!

VIF un JVR sociālajos tīklos

Twitter: @videsfonds

Facebook: <http://www.facebook.com/pages/Vides-izglitiba-fonds-FEE-Latvia/347993745240304>

Draugiem.lv: <http://www.draugiem.lv/videsfonds/>

Mājaslapa: www.videsfonds.lv

Kontakti

Lapu iela 17, Rīga, LV-1002, Latvija

Tālr: +371 67225112,

e-pasts: fonds@zemesdraugi.lv